

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากภาพรวมที่ผ่านมาเศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยหลักของการขยายตัวดังกล่าวมาจากการท่องเที่ยว การส่งออก และการลงทุน และเมื่อพิจารณาในเรื่องการท่องเที่ยว ข้อมูลจากธุรกิจสายการบิน โรงแรม สนามกอล์ฟและสปา พบว่ามีการจองล่วงหน้าของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี พ.ศ. 2547 ถึงต้นปี พ.ศ. 2548 เพิ่มขึ้นจากระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนจำนวนร้อยละ 50-80 (www.bot.or.th, 2547) ซึ่งจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักตัวหนึ่งที่ทำให้ภาวะเศรษฐกิจเติบโต ประชาชนในประเทศมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งประเทศอื่นก็ได้ตระหนักถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวข้อนี้เช่นกัน ทำให้แต่ละประเทศใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการแข่งขันเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าประเทศตนให้มากที่สุด แต่ด้วยความพร้อมของประเทศไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์ที่มีทั้งทางบกและทางทะเล ภูมิทัศน์แปลกตาและวัฒนธรรมที่สวยงาม และที่สำคัญค่าครองชีพของไทยที่ถูกกว่าประเทศที่เป็นคู่แข่ง เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ จึงนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ภายในปี พ.ศ. 2551 (www.tat.or.th, 2547) กระทรวงการคลังโดยกรมสรรพากรจึงได้สนองนโยบายภาครัฐโดยมีมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2545 ในส่วนที่ให้มีการปรับปรุงการให้บริการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้เข้าประเทศโดยผ่านการใช้จ่ายต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการ และจงใจให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการในระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้เนื่องจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้บังคับจัดเก็บในประเทศไทย เป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่มุ่งจัดเก็บจากการบริโภค ผู้รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง คือผู้บริโภคคนสุดท้าย ดังนั้น การซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวและนำกลับไปใช้ในต่างประเทศจึงถือเสมือนการส่งออก ซึ่งปัจจุบันการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าวจะใช้อัตราร้อยละ 0

กรมสรรพากรจึงให้มีการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว (VAT Refund for Tourist) ที่ซื้อสินค้าในประเทศไทยและถูกเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มไว้ให้ได้รับคืนเงินภาษี ณ ท่าอากาศยานก่อนเดินทางออกนอกประเทศ การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยวจะทำให้สินค้ามีราคาลดลงและช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าและสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตและผู้ขายสินค้าในประเทศเพิ่มขึ้น สามารถดูจากสถิติการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยว แยกตามท่าอากาศยานในปีงบประมาณ ปี พ.ศ. 2545-2547 ดังแสดงตามตารางที่ 1.1 (www.rd.go.th, 2548)

ตารางที่ 1.1 แสดงสถิติการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยว แยกตามท่าอากาศยานในปีงบประมาณ ปี พ.ศ. 2545-2547

ท่าอากาศยาน	ปี พ.ศ. 2545		ปี พ.ศ. 2546		ปี พ.ศ. 2547	
	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน
กรุงเทพ	113,113	192,291,289	150,267	230,609,924	215,501	329,446,965
เชียงใหม่	908	1,004,454	1,199	1,336,637	1,624	2,223,100
หาดใหญ่	220	166,633	246	195,833	262	218,066
ภูเก็ต	5,136	5,170,190	5,975	5,819,013	9,890	10,052,699
อุตะเกา	134	317,382	322	716,446	329	712,136
รวม	119,511	198,949,948	158,009	238,677,853	227,606	342,652,966

จะเห็นได้ว่าในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2547 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้การบริการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น และทำให้มีเม็ดเงินจากนอกประเทศไหลเข้าสู่ในประเทศมากขึ้น เศรษฐกิจโดยรวมจะมีการขยายตัวส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละปีจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่กลับมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำกว่าจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทั้งที่มาตรการดังกล่าวจะทำให้ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับประโยชน์สามารถขายสินค้าได้มากขึ้น แต่จากหลักเกณฑ์ วิธีการว่าด้วยการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวที่กรมสรรพากรได้กำหนดไว้นั้น ผู้ประกอบการที่จะได้รับประโยชน์ต้องเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้เข้าร่วมในโครงการตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เท่านั้น โดยที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ

ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง จึงเป็นเหตุให้ไม่ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากมาตรการดังกล่าว

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบถึงทัศนคติของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาปัญหาการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่ที่ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธิจัดทำคำร้องให้นักท่องเที่ยวในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน 177 ราย โดยมุ่งเน้นทดสอบทัศนคติของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับนักท่องเที่ยว ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงบรรยายในลักษณะการศึกษาเชิงสำรวจ การเก็บข้อมูลมี 2 ลักษณะคือ

ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

1. ข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการ
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ วิธีการปฏิบัติของผู้ประกอบการ
3. ทัศนคติของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อกำหนดของ

กรมสรรพากร

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการขอขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว

ข้อมูลทุกข้อมูมิได้มาจาก เอกสารวิชาการของกรมสรรพากร หนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำไปประมวลผลในรูปของค่าความถี่ ค่าร้อยละ มาตรการส่วนการประมาณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย เพื่อใช้ในการสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

การขอคืนภาษีของนักท่องเที่ยว หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าที่มีมูลค่ารวม ภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีคุณสมบัติตามที่กรมสรรพากรกำหนดสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระไว้แล้วจากกรมสรรพากรได้

ท่าอากาศยาน หมายถึง สถานีโดยสารทางอากาศของนักท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง คือ ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ท่าอากาศยานภูเก็ต และท่าอากาศยานอุตรดิตถ์

ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และสิ่งทีผู้ประกอบการได้รับรู้และเข้าใจสามารถวัดได้โดยการลำดับความมากน้อย หรือการแสดงออกมาในรูปของความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลผู้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรและเป็นผู้มีสิทธิได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่อธิบดีกำหนด

ผู้ประกอบการ หมายถึง เจ้าของ กรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้บริหารของสถานประกอบการที่มีหน้าที่จัดทำคำร้องขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้ขายสินค้าและมีสิทธิจัดทำคำร้องให้นักท่องเที่ยว

ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเรียกเก็บจากการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว

VRT หมายถึง VAT Refund for Tourists

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงทัศนคติของผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว
2. ทราบถึงปัญหาการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว
3. ทราบถึงข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยวต่อระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว
4. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการที่กำลังพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว
5. เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในเชิงวิชาการ